

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

92. An qui in duello inimicum occiderunt, gaudeant Ecclesiae Immunitate?
Ex p. 4. tr. 1. res. 46.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76442](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76442)

vbi nullus præcedebat rancor, sed potius simulabatur amicitia; vnu gerendo in corde & aliud in verbistv rectè obseruat Henricus Bucerus *tractat. de homicidio. lib. 1. capite 3. numer. 16.* & me citato Ciarlinus *in controuers. forens. lib. 1. cap. 116. numer. 21.* Bartolus *in l. re ipiendum, §. delinquant, numer. 1. ff. de pœnis.* Bardus *capite 1. quibus modis feudum amittatur, de vrbibus feudorum.* Gerardus *in suis singularibus, singulari 14.* Angelus Arretinus *§. interdum, numer. 6.* Infitur. *de hæreditatibus que ab inestato deferuntur.* Lucas de Penna *in l. senium, in fin. item nota mors proditoris delatoribus, lib. 10.* & alij quos citat amicissimus Giurba *consil. 20. numer. 13.* Ambrosinus *de immunitat. cap. 16. num. 3.* Peregrinus *cap. 7. num. 2.* Guazzinus *defens. 1. cap. 38. num. 40.* Afflict. *decif. 265. num. 68. & sequent.* Ergo in nostro casu occidens veneno inimicum, gaudebit immunitate, quia non dicitur illum occidere proditoriè: nam stante inimicitia habebat causam præcauendi, & poterat & debebat sibi præcauere. Quod confirmatur: nam si quis occidat inimicum dormiendo, non priuatur immunitate, vt docet Castrus Palaus *tom. 2. tractat. 11. disputat. vnic. punct. 9. num. 28.* & alij, quare ergo priuandus erit si occidat veneno, cum in vtroque casu quis occidat hominem incautum. Et ideo maxime post constitutionem Gregorianam, quantumcumque per insidias inimicum occidas, gaudebis immunitate siue occidas veneno, siue dum dormit; siue cum sclopo è fenestra, siue à tergo, &c. Quia non quæcumque insidia priuant immunitate; sed insidia, quæ prodicionem constituunt; etenim constitutio Gregoriana solum excludit ab immunitate occidentes proditoriè, sed stante inimicitia insidia non constituunt prodicionem; nam inimicus semper habet fundamentum se præcauendi, atque ad. d. sibi imputare debet, si veneno, vel dormiendo, vel quocumque modo incautus occidatur: & ideo post constitutionem Gregorij, illud dõntaxat dicitur homicidium proditorium, quod sub colore amicitie committitur; scus si ab inimico etiam cum quibuscumque insidiis. Et ita definit Clemens VIII. per Breue ad Archiepiscopum Panormitanum die sexta Februarij anno 1597. & docet Ambrosinus, Peregrinus, Farinacius, quos ego ipse citavi *in part. 1. tract. 1. resolut. 5.* quibus nunc addo Castrum Palaum *vbi supra*, Castillo *decif. 156. numer. 38. & sequent.* Gratianum *disceptat. forens. tom. 3. capite 78. numer. 4. & sequent.* Giurbam *consil. 20. numer. 13. & consil. 60. n. 4.* & alij penes ipsos.

Quæ hic est
sup. Ref. 81.
& ex Ref. 3.
lege §. Hoc
ipsum. & ex
Ref. 58. §.
Sed in. & ex
Ref. 71. §.
vlt.

Sup. hoc sup.
in Ref. 81. §.
vlt. post me-
ditium &c.

9. Ad auctoritatem verò Doctorum asserentium occidentem veneno non gaudere immunitate. Respondeo primò intelligendos esse in occidente non inimicum: vel secundo respondeo illos loqui in terminis iuris communis ante Gregorianam constitutionem: vel tertio dicendum est, vbi adest ratio, relinquendos esse Doctores. Et ita nostram sententiam præter Doctores citatos inuenio etiam docuisse in terminis post hæc scripta visum Alexandrum Sperellum *decif. 23. per totam*, & Nouarium *in summa Bullar. tit. de immunitat. numer. 76.* vbi firmat, quod licet aliquem occidens veneno dicatur proditor, per tradita à Riccio *part. 2. decif. 262.* tamen asserit hoc intelligendum esse nulla existente inimicitia, & sic colore amicitie iuxta terminos definitionis homicidij proditorij & in hoc casu, vt diximus, puto loquutam esse Sacram Congregationem. Et nota etiam hic ex eodem Nouario *n. 80.* salutationes ordinarias non constituere effectum amicitie, vt si quis occidat aliquem, in tali casu dicendus sit proditor, cum salutationes sint signa communia.

10. Notandum est tamen hic obiter, quod Peregrinus *de immunitat. cap. 7. numer. 9.* putat non gau-

dere Ecclesiarum immunitate, qui aliquem per insidias deducit, vt ab alio occidatur: & ille deductus est occisus. Sed, vt verum fatear, verba constitutionis Gregorianæ videntur loqui de illis, vt per se ipsos homicidium proditoriè committunt: am Pontifex sic asserit. Qui proditoriè occiderint, & ideo qui aliquem per insidias deducit, vt ab alio occidatur, non priuabitur immunitate: & talis non propriè & physicè, sed moraliter occidit. Ergo, &c.

11. Notandum est etiam hic obiter à fortiori Ibidem. occidentem inimicum à tergo cum sclopo gaudere immunitate: & ita ex sacra Congregatione Episcoporum in vna Meleuitana die 2. Augusti anno 1619. obseruat Barbosa *de iur. Eccles. lib. 1. capite 3. num. 62.* me citato. Vide etiam Nouarium *in summa Bullar. tit. de immunitat. num. 79. & 82.*

RESOL. XCI.

Virum, si quis veneno occideret aliquem gaudeat Immunitate? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 36.

§. 1. **N**on gaudere, docent frè omnes Doctores; *Sup. hoc in tract. 1. cap. 5. quasi 5. r. sol. 5. Megala in 3. part. lib. 4. r. 1. §. Sed quod. & seqq.* ita tenet Homobonus *de exam. Eccles. p. 2. Ref. præter. 11. cap. 5. quasi 5. r. sol. 5.* Megala *in 3. part. lib. 4. r. 1. §. Sed quod. & seqq.* Pergrinus *cap. 7. n. 6.* Marius Italia *de immunit. lib. 1. cap. 5. §. 5. num. 36.* Ioan. de la Cruz *in direct. conf. part. 1. præcep. 8. quasi 3. art. 2. dub. 1. conclus. 1.* Groff. *rom. 1. lib. 3. conf. vnic. de immunit. Eccles. num. 16.* Villadieg. *in polit. cap. 3. num. 28.* & Bobaldill. *in polit. tom. 1. lib. 2. cap. 14. num. 75.* vbi sic ait: Duda es, si el que mata con veneno le valdra la Yglesia; y digo que nõ, pues el derecho tanto considera las insidias, y traycion por indignas de la inmunidad eclesiastica, y el que recibe el veneno, est seguro, y es mas prodicion matar con veneno, qu con hierro. y assi auunque machos Canonistas tuuieren lo contrario, pe d Boerio, Gigante, y Deciano tienen esta parte, y con mayores fundamentos, y yo lo mismo.

2. His tamen non obstantibus Farinac. *de immunit. c. 9. num. 142.* putat, in tali casu debere Episcopum consulere Summ. Pontif. & iuxta illius responsum se regulare, & excqui. Vide etiam Ioan. de Heuia *in Curia Philip. part. 3. §. 12. num. 6.* Barbof. *in Collect. tom. 1. lib. 3. tit. 49. cap. 9. num. 13.*

RESOL. XCII.

An qui in duello inimicum occiderunt, gaudeant Ecclesia Immunitate? Ex part. 4. tract. 1. Ref. 46.

§. 1. **N**egatiuam sententiam docet Ludouicus *Sup. hoc in Ref. 27. §. Quarto decimo-tertio.* Correa *in relet. ad cap. inter alia, de immunit. Eccles. part. 3. num. 19.* licet mors non sequatur, & Marius Italia *de immunit. Eccles. lib. 1. cap. 5. §. 4. num. 42. & 43.* qui hanc rationem adducit, quia qui duellum permittunt, vel faciunt, dant causam vt loca, in quibus duellatur interdico supponantur, vt patet in quadam consil. Clementis VIII. Sed qui dat causam interdicens Ecclesiam, eius immunitate non gaudet; ergo, &c.

2. Sed hæc opinio non est tenenda, stante Bulla Gregorij XIV. vbi excluduntur tantum ab immunitate Ecclesiarum qui homicidia, vel membri mutilationem in Ecclesiis perperrant, & videtur mihi impertinens velle duellantes cum mutilantibus & occidentibus in Ecclesiis comparare; & cum, vt dictum est, tale crimen non excipiatur in Bulla, necessario sequitur

sequitur ut debeat gaudere Ecclesie immunitate, & ita hanc sententiam docet Farinacius in *append. de immunit. Eccles. cap. 7. num. 117.*

RESOL. XCIII.

An occidens fetum animatum cum aliqua potione gaudeat Immunitate Ecclesie?

Et an concubinaris potionem concubine, vel adultera tradendo ad effectum faciendi abortum fetus animati gaudeat Immunitate? Ex part. 3. tract. 1. Ref. 72.

Sup. hoc in §. 1. Negatiuam sententiam docet Peregrin. de immunit. Eccl. cap. 3. num. 8. Farin. in appen. cap. 8. num. 138. & alij penes ipsos, & ratio est, quia talis occidit proditorie illum, qui nullo pacto prauddit, nec precauere potuit talem mortem.

2. Verum ego contrariam sententiam teneo cum Martino Bonacina tom. 3. disp. 2. q. 3. punct. 16. §. 8. num. 8. quia ait huiusmodi delinquens iuxta communem usum loquendi non vocatur proditorie occidere; is enim dicitur proditorie occidere qui per insidias, seu per dolum aliquem id non prauddentem occidit, infans autem non dicitur in hoc casu per insidias, & dolose occidi, cum ipse nullius rationis capax sit, nec dolum in ipsum committatur, dolum autem est fraus ad aliquem decipiendum adhibita, infans autem decipi non videtur, ergo, &c. & ita hanc sententiam tenet etiam Franciscus Leo in thes. fore. Eccl. p. 1. cap. 13. vers. dubitari etiam potest; ex his igitur dicendum est concubinarium potionem concubinae, vel adultera tradendo gaudere Ecclesie immunitate.

RESOL. XCIV.

An qui procurauit abortum fetus animati, sequuto effectu, gaudeat Immunitate. Ex part. 7. tract. 5. Ref. 42.

Docet in Ref. praterita.

§. 1. Affirmatiuam sententiam contra Peregrinum, & Farinacium ego olim docui cum Bonac. & Leone, vnde me citato nouissime P. Thef. in pract. p. 1. cap. 1. num. 3. sic ait: Immunitatis Ecclesiasticae ius, seu sacri asyli, ipso iure amittunt procurantes abortum fetus animati, secundum aliquorum sententiam, ex Bulla Greg. XIV. incip. Cum alias nonnulli, ubi proditorium homicidium perpetrantes sunt priuati tali refugio: ita Farin. de immunit. Eccl. cap. 8. num. 138. Peregr. de immunit. Eccl. c. 3. n. 8. quia dicunt occisionem fetus animati esse proditorium homicidii. Alij negant, ut Franc. Leon. Thef. fore. Eccl. p. 1. c. 13. Bonac. de cens. part. 6. disp. 2. q. 3. pu. 39. §. 8. num. 8. Diana resol. 72. tr. 1. tom. 3. Sed admissa etiam priori sententia, aduerte quod illa poena non ligat ante sententiam Iudicis Ecclesiastici declaratoriam, ut patet in eadem Bulla. Hucusque P. Thefaurus: non est igitur recedendum ab affirmatiua sententia.

RESOL. CXV.

An testis, quia sua falsa depositione fuit causa, cur quis morti traderetur, fugiens effraeto carcere in Ecclesiam, Immunitate gaudeat?

Et quid, si in dicto casu mediante pecunia corruptus falsum deposuerit, propter quam falsitatem reus condemnatus est ad mortem, nam talis in hoc casu dicitur assassinus, ideo an talis gaudeat Immunitate? Ex part. 1. tract. 1. Ref. 19.

§. 1. Das difficultates tangit haec quaestio. Prima, an rei, qui effraeto carcere ad Ecclesiam confugiunt, gaudeant immunitate? Secunda, an testes falsi, ut supra, tali etiam priuilegio fruuntur? Ad primum respondeo affirmatiue cum Ambrosio. tr. de immunit. cap. 30. num. 11. Peregr. de immunit. cap. 5. num. 9. & alius, quidquid in contrarium asserat Gambac. lib. 4. c. 18. n. 9. in fin. ubi adest consuetudo, tales reos non gaudent. Sed hoc falsum est: nam, ut supra diximus, & notat in casu simili Farinac. de immunit. cap. 6. num. 95. Bulla Gregor. XIV. derogat, & tollit omnes consuetudines, & reducit omnia ad vniam formam, cum particula taxatiua, excludendo omnes alios casus.

Sup. hoc primo supra in Ref. 27 §. Quarto quinto. & in Ref. 68. §. Vlt. ad medium, & in Ref. 65.

2. Ad secundam dubitationem principalem respondet negatiue Ital. de immunit. Eccl. lib. 2. cap. 5. §. 4. & latius §. 5. num. 145. & seq. ubi docet, testem falsum, ob quem morti aliquis traditus fuit, non gaudere immunitate Ecclesie: quia talis dicitur proditorie homicida. Sed obseruat optime Farinac. de immunit. cap. 9. num. 141. itante Bulla Greg. in hoc casu, debere Episcopum consulere Summum Pontificem, & iuxta illius responsum se regulare. Sed hanc doctrinam noster Peregr. ubi supra cap. 7. num. 43. putat non procedere, si testis mediante pecunia corruptus, falsum deposuerit, propter quam falsitatem reus est condemnatus ad mortem; nam talis in hoc casu dicitur assassinus, & ideo non gaudebit immunitate. Limitatio igitur, & consilium Farinacij procederet in casu, quo testis deposuisset falsum; non tamen pecunia mediante: & in tali casu, ita faciendum ab Episcopo etiam ego existimo.

Sup. hoc secundo in Ref. 189. §. Vlt. & supra in Ref. 27. §. Quarto Vndecimo.

Sup. hoc teste in Ref. seq. a principio.

RESOL. XCVI.

An testis, qui pretio falsum deposuit, vnde innocens damnatus fuit ad mortem, gaudeat Immunitate? Idem dicendum est de iudice, qui pecunia corruptus innocentem ad mortem damnauit.

Et quid dicendum, si in supra dicto casu testis falsus deponat sine pecunia mediante; an priuetur Immunitate tanquam occidens aliquem proditorie? Ex part. 4. tract. 1. Refol. 104.

§. 1. Negatiuam sententiam docet Marius Italia lib. 1. cap. 5. §. 5. num. 144. & seq. quem citat & sequitur Peregrinus cap. 7. num. 42. quia talis dicitur assassinus; cui enim competit definitio assassini, competit etiam definitio. Et idem dicendum est de iudice, qui pecunia corruptus innocentem ad mortem damnauit.

2. Verum oppositam sententiam obseruat Martinus Bonacina in Decalogum disp. 3. quest. 7. punct. 6. §. 3. num. 8. esse probabilem & fauorabilem immunitati Ecclesie: nam testis, seu iudex in tali casu proprie, & physice loquendo, non occidit, ergo, & ideo si casus aliquando acciderit, saltem ego puto consulendum esse Summum Pontificem, licet olim in part. 1. tract. 1. resol. 19. docuerim absolute talem reum non gaudere immunitate.

Quaestio est Ref. antecessens.

3. Sed quid si testis falsus deponat sine pecunia mediante contra aliquem, & ob id morti a iudice ad iudicetur, priueturque immunitate tanquam occidens aliquem proditorie? Affirmatiue respondet Italia loco citato. Farinacius in append. c. 7. n. 141. putat, dum casus acciderit, consulendum esse Summum Pontificem. Bonacina vero in §. 1. n. 4. & Peregrinus, asserunt si pradiatum non priuati immunitate, & ego hanc sententiam amplectendam esse puto, vel saltem consulendum esse Summum Pontificem.

Sup. hoc in Ref. praterita §. Ad secundum. & supra in Ref. 27. §. Quarto vndecimo.